

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

Соціально-психологічний факультет
Кафедра соціальної педагогіки та педагогічної майстерності

МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

на тему: «Планування кар'єри як соціально-педагогічна технологія ЗНЗ»

на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня магістр
зі спеціальності 8.01010601 Соціальна педагогіка

Виконала
спеціальності

студентка 61 групи

8.01010601 «Соціальна педагогіка»

ЩурСвітлана Вікторівна

Науковий керівник

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри соціальної
педагогіки та педагогічної

майстерності

Павлик Надія Павлівна

Житомир 2014

ВСТУП.....3

РОЗДІЛ 1. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПЛАНУВАННЯ КАР'ЄРИ.....	7
1.1. Кар'єра як предмет наукових досліджень.....	7
1.2. Стратегії планування кар'єри в науковій літературі.....	19
1.3. Психолого-педагогічні чинники планування кар'єри.....	27
Висновки до розділу 1.....	35
РОЗДІЛ 2. ДИНАМІКА УЯВЛЕНЬ УЧНІВ ЗНЗ ПРО КАР'ЄРУ ТА ЇЇ ПЛАНУВАННЯ	37
2.1. Програма дослідно-експериментальної роботи.....	37
2.2. Аналіз уявлень учнів ЗНЗ про планування кар'єри.....	41
Висновки до розділу 2.....	45
РОЗДІЛ 3. ТЕХНОЛОГІЗАЦІЯ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ РОБОТИ В ЗНЗ.....	47
3.1. Сутність і зміст соціально-педагогічних технологій роботи у ЗНЗ....	47
3.2. Планування кар'єри в роботі соціального педагога ЗНЗ.....	53
3.3. Технологія роботи соціального педагога при плануванні кар'єри учнів у ЗНЗ.....	58
Висновки до розділу 3.....	69
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	71
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	73
ДОДАТКИ.....	80

ВСТУП

Актуальність дослідження. Профорієнтаційна робота є пріоритетним напрямом діяльності соціального педагога загальноосвітнього навчального закладу. Для ефективної профорієнтації важливо, щоб використовувані засоби і методи відповідали потребам учнівської молоді та сучасним суспільним вимогам. Зокрема, зараз стали актуальними ідеї організації системи профорієнтації з урахуванням запитів ринку праці та виховання конкурентоздатної особистості майбутніх фахівців. Наразі на ринку праці стали потрібними активні, креативні, компетентні, рішучі люди, які захоплюються власною роботою.

Н.Л. Отрощенко зазначає, що кардинальне реформування українського суспільства закономірно супроводжується змінами традиційних цінностей, ідеалів, взаємовідносин; втрачено минулі зв'язки між професійною освітою й професійною працею; зникла налагоджена система просвітницько-виховної роботи школи щодо трудового напрямку виховання[45, с.194].

У здійсненні профорієнтаційної роботи спостерігається заміна постійної цілеспрямованої роботи епізодичним проведенням взаємно неузгоджених заходів, особливо на завершальному етапі навчання у старшій школі. Саме тому стає важливим планування кар'єри учнями ще під час навчання в ЗНЗ. А соціальний педагог – це фахівець, однією з функцій якого є профорієнтаційна діяльність, тому він повинен знати, яким чином допомогти учневі це зробити.

Сьогодні в суспільстві існують *протиріччя*, які роблять дослідження цієї теми актуальним, а саме:

- сучасний ринок праці вимагає підготовлених фахівців, котрі максимально швидко та легко можуть адаптуватися та стати корисними працівниками, але методи, форми та засоби профорієнтації, які використовуються в школі, не є особистісно-орієнтованими і не враховують потреб й інтересів учнів;

- у старшій школі існує поділ навчальних класів за напрямами підготовки (профілізація), проте діагностика професійних нахилів і пізнавальних інтересів учнів не проводиться;

- профорієнтаційна система включає в себе роботу і з молодшою ланкою школи, але методів і форм профорієнтаційної роботи з молодшими школярами

недостатньо, тому профорієнтаційна робота не є багаторівневою та комплексною.

Охарактеризовані суперечності визначають актуальність теми магістерського дослідження **«Планування кар'єри як соціально-педагогічна технологія ЗНЗ»**.

Мета дослідження: охарактеризувати соціально-педагогічну технологію планування кар'єри учнів ЗНЗ.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати психолого-педагогічну літературу щодо соціально-педагогічних аспектів проблеми планування майбутньої кар'єри учнями ЗНЗ.
2. Побудувати критеріально-показникову систему емпіричного дослідження уявлень учнів про планування кар'єри.
3. Здійснити емпіричне дослідження уявлень про планування кар'єри учнями ЗНЗ.
4. Розробити соціально-педагогічну технологію планування кар'єри учнями ЗНЗ.

Об'єкт дослідження: процес технологізації соціально-педагогічної діяльності у ЗНЗ.

Предмет дослідження: планування кар'єри як інноваційна технологія профорієнтаційної діяльності соціального педагога ЗНЗ.

Методи дослідження: теоретичні (аналіз наукової літератури з проблеми дослідження; аналіз і синтез базових категорій дослідження – кар'єра, планування кар'єри, успішна кар'єра, соціально-педагогічна технологія; проектування профорієнтаційної системи, що відповідає потребам ринку праці; моделювання системи критеріїв і показників вивчення уявлень учнів про майбутню професію; аналіз та синтез причинно-наслідкових зв'язків у контексті дослідження; узагальнення висновків дослідження); емпіричні (анкетування, проективний малюнок, аналіз документів).

Теоретичні засади дослідження: поняття «кар'єра» досліджується з позицій багатьох галузей знань, а саме: психології (мотивації вибору професії присвячено чимало наукових праць Н.Г. Алексєєв, В.В. Барабанова,

Д.Ю. Грищенко, Н.А. Дунайцева, Е.Ф. Зеєр; теоретичні та практичні аспекти проблеми вибору професії досліджували Н.Н. Захаров, Є.О. Клімов, М.С. Пряжніков), педагогіки (аспекти впливу батьківської родини виявлялися Е.К. Зав'яловою, В.І. Крюковою), соціології (М.П. Лукашевич, Д. Сьюпер, Я. Щепанський), менеджменту (М.В. Удальцова, М.В. Туленков, Л.В. Балабанова) та ін.

Наукова новизна дослідження: *вперше* побудовано технологію діяльності соціального педагога, спрямовану на вирішення протиріч, які існують в сучасній профорієнтаційній системі ЗНЗ; спроектовано критеріально-показникову систему вивчення уявлень учнів про майбутню професію та кар'єру; *подальшого розвитку* набули положення про технологізацію профорієнтаційної роботи соціального педагога; значення соціально-педагогічних технологій в профорієнтаційній роботі.

Практичне значення дослідження: висновки роботи доцільно використовувати при організації профорієнтації в ЗНЗ; при реалізації тренінгових програм, спрямованих на підвищення уявлень учнів про кар'єру.

Апробація: результати проведеного дослідження були описані в науковій роботі та подані на Всеукраїнський конкурс студентських наукових робіт з природничих, технічних та гуманітарних наук у 2013/2014 н.р., II Всеукраїнський дистанційний конкурс студентських та учнівських наукових робіт із соціальної педагогіки.

Публікації за темою дослідження. Щур С.В.
Вплив ЗМІ на професійний вибір старшокласників / С.В. Щур // Актуальні проблеми соціальної сфери : [збірник наукових робіт викладачів і студентів / за заг. ред. Н.П. Павлик]. – Житомир : Вид-во Житомирського державного університету імені Івана Франка, 2013. – С. 181 – 182.

Діяльність соціального педагога ЗНЗ щодо планування учнями кар'єри / С. В. Щур // Актуальні проблеми соціальної сфери : [збірник наукових робіт викладачів і студентів / за заг. ред. Н.П. Павлик]. – Житомир

:Вид-во Житомирського державного університету імені Івана Франка, 2014. – С. 70 – 72.

Структура дослідження.Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаної літератури (72 найменувань, з них 7 – англійською мовою) та додатків (7 найменувань). Загальний обсяг роботи становить 107 сторінок

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

1. Аналіз психолого-педагогічної літератури та законодавчих актів дав можливість розкрити теоретичні аспекти кар'єри, стратегії успішної кар'єри, психолого-педагогічних чинників, що змушують особу планувати та будувати кар'єру дають уявлення про проблему, розширюють межі її використання, показують зв'язки з іншими науками. Нам вдалося визначити місце соціального педагога в системі профорієнтації. Завдання соціального педагога – познайомити учнів з освітніми, професійними установами, переліком пропонованих професій; вивчити потреби ринку праці з обраної професії, допомогти учневі визначити свої індивідуальні схильності, здібності, траєкторію подальшого освітнього шляху. Новим і актуальним поняттям в сучасній системі профорієнтації є поняття «кар'єра». Кар'єра – це індивідуально-усвідомлена послідовність відносин і поведінки, пов'язаних із просуванням у професійній сфері.

2. Критеріально-показникова система, що побудована нами задля оцінки уявлень про планування кар'єри включає 3 критерії: гносеологічний критерій вказує на рівень знань учнів про світ професій, ринок праці, кар'єру та етапи її планування; мотиваційний критерій демонструє цінності та чинники, котрі виступають вирішальними в трудовій сфері; діяльнісний критерій вказує чи готова особа діяти задля бажаного рівня успіхів в кар'єрі. І залежно від сукупності цих критеріїв можна вважати рівень уявлень високим, середнім або низьким.

3. Проведене нами емпіричне дослідження готовності до планування кар'єри учнями ЗНЗ дає можливість прослідкувати такі залежності:

- динаміку формування уявлень про кар'єру за віком – зі збільшенням віку опитуваних уявлення ставали на вищий рівень порівняно з попереднім, хоча в учнів 11 класів спостерігалася певна абстрактність цілей порівняно з учнями 8 класу;

- формування уявлень учнів про кар'єру залежно від професії батьків. За цією ознакою вдалося простежити три основні закономірності: учні обирають схожі професії з професіями батьків, чим вищий щабель займають в професійній сфері батьки, тим менш сформовані уявлення у дітей,

невлаштованість професійного життя батьків може стати причиною не сформованості уявлень учнів про професію та планування кар'єри;

- залежність формування уявлень за гендерною ознакою – вдалося простежити, що дівчатам важче ідентифікувати себе з представниками професій і рівень уявлень про планування кар'єри нижчий ніж у хлопців.

Отже, можна сказати, що уявлення учнів, незалежно від віку, є посередніми і вимагають цілеспрямованої кваліфікованої допомоги соціального педагога як фахівця, котрий виконує профорієнтаційну роботу в умовах ЗНЗ.

4. На основі проаналізованого теоретичного матеріалу та проведеного нами дослідження нами була побудована соціально-педагогічна технологія планування кар'єри учнями ЗНЗ. Технологія включає 4 етапи: інформаційно-просвітницький етап необхідний для того, щоб сформувати в учнів уявлення про світ професій, вимоги до фахівця, навчальні заклади, ринок праці; діагностичний етап дає змогу за допомогою інструментарію визначити інтереси, нахили та здібності, етап цілепокладання дає можливість учневі на основі отриманих знань на попередніх двох етапах поставити цілі, вказати критерії оцінки успішності, спланувати свою подальшу діяльність; діяльнісний етап являє собою безпосереднє практичне втілення кроків кар'єри. Технологія наповнена методами та формами, які дають змогу максимально ефективно використовувати її в роботі соціального педагога.

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Авер'янова Г. М. Особливості соціалізації молоді в умовах трансформації суспільства / Г. М. Авер'янова, Н. М. Дембицька, В. В. Москаленко – К. : «ППП», 2005. – 307 с.
2. Азарова Т. В. Соціальні технології / Т. В. Азарова, Л. К. Абрамов — Кіровоград : ІСКМ, 2004. – 104 с.

3. Алексеева В. І. Місія соціального педагога / В. І. Алексеева // [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/dsch/texts/200_3.pdf
4. Алексеев Т. Ф. Технології соціально-педагогічної роботи в територіальній громаді / Т. Ф. Алексеев // Соціальна педагогіка : теорія та практика. – 2004. – № 2. – 316 с.
5. Афанасенко И. В. Стратегии построения карьеры как компонент профессиональной Я-концепции / И. В. Афанасенко // Сборник материалов III всероссийского съезда психологов. – СПб., изд-во Ленинградского государственного университета им. А.С. Пушкина, 2005. – 468 с.
6. Безпалько О.В. Соціальна педагогіка: схеми, таблиці, коментарі : навч. посіб. / О.В. Безпалько. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 208 с.
7. Безпалько В. П. Слагаемые педагогической технологии / В. П. Безпалько. – М. : Педагогика, 1989. – 192 с.
8. Белецкий Н.П. Менеджмент. Деловая карьера / Н.П. Белецкий. – М. : Высш. шк., 2001. – 302 с.
9. Вишнякова М. Управління кар'єрою: стратегічний план розвитку кар'єри / М. Вишнякова // Управління персоналом. – № 11. – К. : HRD, 2006. – 216 с.
10. Герасимчук А. Соціологія бізнесу / А. Герасимчук, М. Козловець, І. Саух. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2006. – 276 с.
11. Голубенко М. Проектна діяльність у школі / Упоряд. М. Голубенко. – К. : Шкільний світ, 2007. – 128 с.
12. Гончарова Н. О. Основи вибору професії: консультативний тренінг / За ред. В. Ф. Моргуна. – Полтава: АСМІ, 2007. – 148 с.
13. Грішнова О. А. Економіка праці та соціально-трудові відносини / О. А. Грішнова. – К. : Знання, 2004. – 535 с.

- 14.Грішнова О. А. Людський капітал : формування в системі освіти і професійної підготовки / О. А. Грішнова– К. : Знання, 2001. – 254 с.
- 15.Дворецька Г. В. Соціологія / Г. В. Дворецька. – К. : КНЕУ, 2002. – 472 с.
- 16.Державна національна програма «Освіта» (Україна ХХІ століття) / Постанова Кабінету Міністрів України № 896 від 3 листопада 1993 р. : [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/896-93>.
- 17.Єрмаков І. Г. Життєтворчі компетенції особистості : [Практико зорієнтований посібник] / І. Г. Єрмаков, Д. О. Пузіков. – Донецьк : Каштан, 2007. – 242с.
- 18.Заверико Н. В. Теоретичні засади соціально-педагогічної технології роботи з підлітками / Н. В. Заверико // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова : зб.наук. пр. – К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2004. – № 2. – 381 с.
- 19.Зайченко М. В. Інструментарій соціального педагога / М. В. Зайченко. – К. : Шк. світ, 2011. – 128 с.
- 20.Закон України „Про загальну середню освіту” Верховна Рада України. №651 - XIV. : [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/651-14>.
21. Закон України «Про зайнятість населення» Верховна Рада України від 05.07.2012 . : [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5067-17>
- 22.Захаров М. М. Професійна орієнтація школярів // Школа і виробництво / М. М. Захаров. – М. : Социс, 1989. – 24 с.
- 23.Зимівець Н. В. Сутність, принципи та структура соціально-педагогічних технологій формування відповідального ставлення до здоров'я в учнівської молоді / Н. В. Зимівець. –[Електронний ресурс].–Режим доступу: <http://www.psyh.kiev.ua/>.
- 24.Капська А.Й. Соціальна педагогіка / За ред. А.Й. Капської– К.: Центр учбової літератури, 2001. – 488 с.

- 25.Капська А. Й. Технології соціально-педагогічної роботи/за заг.ред. А.Й.Капської. – К. : Центр навчальної літератури, 2000. – 423с.
- 26.Карнегі Д. Як перестати тривожитися й почати жити / Д. Карнегі – М. : Сучасний літератор, 2002. – 186 с.
- 27.Климов Е.А. Методика “ДДО” / Е.А.Климов – Самара :БАХРАХМ, 2001. – 609 с.
- 28.Коваленко О. Е. Методологічні засади професійної освіти / О. Е. Коваленко, Н.О. Брюханова, І.С. Посохова,Л. В. Штефан,С. А. Лисенко – Харків: УІПА, 2010. – 191 с.
- 29.Коваль А. Т. Соціальна педагогіка / А. Т. Коваль, І. Д. Зверева, С. Р. Хлебнік. – К. : ІЗМН, 1997. – 392 с.
- 30.Комаров Є. Управління кар'єрою / Є. Комаров – Управління персоналом. – № 1. – К. : Основа, 1999. – 114 с.
- 31.Кон И. С. Социология личности / И. С. Кон. – М. : Политиздат, 1967. – 383 с.
- 32.Корольчук М. С. Теорія і практика професійного психологічного відбору / М.С. Корольчук, В.М. Крайнюк. – К. : Ніка-Центр, 2006. – 536 с.
- 33.Лотова І. Професійна кар'єра держслужбовців : варіативний підхід / І. Лотова // Людина і Праця. – № 10. – К. : Видавничий Дім «Ін Юре», 2003. – 286 с.
- 34.Лукашевич М. П. Теория и практика самоменеджмента: навчальний посібник / М.П. Лукашевич. – К. : МАУП, 1993. – 358 с.
- 35.Лукашевич Н.П. Социология воспитания: Краткий курс лекцій / Н. П. Лукашевич. – К.: МАУП, 1996.– 246 с
- 36.Лях Т. Л Професія. Кар'єра. Успіх / Автори-упоряд. : Т. Л Лях, Ю. М. Малієнко, Н. Є. Троценко, Т. П. Цюман, А. М. Шеламкова. – К. : Основа-Принт, 2010. – 132 с.
- 37.Макеєв С. О. Соціологія: навч. посібник / С.О.Макеєв, Н.В.Костенко. – Київ : Довіра, 2008. – 343 с.
- 38.Морозова М. Е. Організаційні засади управління становлення професійною кар'єрою як процес розвитку / М. Е. Морозова // Теорія та

методика управління освітою, 2011. – № 7. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу : www.archive.nbuiv.gov.ua/e-journals/2011_7/1.pdf.

39. Мудрик А. В. Соціальна педагогіка / Під ред. В. А. Сластенина. – М. : Академія, 2004. – 200 с.
40. Наказ «Про затвердження Положення про професійну орієнтацію молоді, яка навчається» Міністерства молоді та спорту України; № 159/30/1526. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0198-95>
41. Овчарова Р. В. Справочная книга социального педагога. Творческий центр / Р. В. Овчарова. – М.: Сфера, 2004. – 482 с.
42. Огородник В. М. Соціологія праці / В. М. Огородник, Ж. Д. Малахова. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 304 с.
43. Орлов Ю. М. Самопізнання і самовиховання характеру / Ю. М. Орлов. – М. : Просвещение, 1991. – 224 с.
44. Отрощенко Н. Л. Організація взаємодії школи і батьків щодо питань соціально-професійного самовизначення старшокласників // Н. Л. Отрощенко / Соціальна педагогіка : теорія та практика. – Луганськ : ЛНУ імені Тараса Шевченка, 2009. – №4. – 96 с.
45. Отрощенко Н. Професійна орієнтація учнів загальноосвітньої школи: сучасний стан проблеми / Н. Отрощенко // Вісник ЛНПУ імені Тараса Шевченка. – 2007. – № – С. 194 – 198.
46. Охотский Е. В. Служебная карьера / Под ред. Е. В. Охотского. – М. : Экономика, 1998. – 213 с.
47. Парфанович І. І. Соціальна діагностика / І. І. Парфанович. – Тернопіль : ТДПУ, 2009. – 182 с.
48. Пачковський Ю. Ф. Соціологія і психологія / За заг. ред. Ю. Ф. Пачковського. – К. : Каравела, 2012. – 760 с.
49. Плахотнік О. Гендерна політика в Україні. Методичний посібник для державних службовців, представників органів місцевого

самоврядування та ЗМІ / Упорядн. : О. Плахотнік, І. Лазарук. – Харків : Райдер, 2007. – 44 с.

50. Подоляк В. О. Формування в учнів системи наукових компетентностей учнів в галузі сучасного виробництва / В. О. Подоляк. – Вінниця: «Книга – Вега», 2002. – 462 с.
51. Поляков В.А. Технология карьеры / В.А. Поляков – М. : Дело, 1995. – 128 с.
52. Постанова «Про Концепцію державної системи професійної орієнтації населення» Кабінет Міністрів України від 27.01.1994. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/48-94>.
53. Проскурка Н. М. Професійна кар'єра як один із аспектів професійного розвитку особистості / Н. М. Проскура // Вісник Національного авіаційного університету – К. : КНАУ, 2009. – №2. – С. 28-31.
54. Пряжніков Н.С. Методи активізації професійного та особистісного самовизначення / Н.С. Пряжніков. – М.: НПО «МОДЕК», 2002. – 199с.
55. Рибалка В. Готовність учня до профільного навчання / упоряд. В. Рибалка – К.: Мікрос-СВС, 2003. – С.84-92
56. Рогов Е.И. Настольная книга практического психолога/ Е.И. Рогов – М.: ВЛАДОС, 2001. – С. 573-580
57. Сейко Н. А. Соціальна педагогіка/ Н. А. Сейко. – Житомир: Житомир.держ. пед. ун-тет, 2002. – 260 с.
58. Сорочинська В. Є. Організація роботи соціального педагога / В. Є. Сорочинська. – К. : Кондор, 2005. – 198с.
59. Тименко М. М. Особливості профорієнтаційної роботи соціального педагога у загальноосвітніх навчальних закладах / М.М. Тименко // Вісник Національного авіаційного університету. – К. : КНАУ, 2009. – №2. – С.34.
60. Чернявська О. В. Технології соціальної роботи / О. В.Чернявська – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2007. – 72 с.

- 61.Шевчук О. Соціально-педагогічна технологія у діяльності соціального педагога / О. Шевчук. [Електронний ресурс]. –Режим доступу: dspace.udpu.org.ua:8080/pdf
- 62.Шейн Е. Якоря кар'єри / Е.Шейн. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://vsetesti.ru/1087/>
- 63.Шелестова Л. Професійне самовизначення старшокласників / Упоряд. Л. Шелестова. – К. : Вид. дім „Шкільний світ”, 2006. – 128 с.
- 64.Якуба О.О. Практикум з соціології: навчальний посібник / О. О. Якуба. – Харків : 2010. – 368 с.
- 65.Ярошевская С. Н.Основные направления деятельности социального педагога по профессиональной ориентации учащихся основной школы / С. Н. Ярошевская // Формирование культуры здорового и безопасного образа жизни обучающихся. – Белгород : БДИ, 2010. – 210 с.
- 66.Bulgarelli A. Professionalising career guidance / A. Bulgarelli. – Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 2009. [Електронний ресурс]. –Режим доступу: http://www.cedefop.europa.eu/EN/Files/5193_en.pdf p.12)
- 67.Career cruiser. Florida Department of Education Division of Career and Adult Education. [Електронний ресурс]. –Режим доступу:<http://www.fl DOE.org/workforce/pdf/cruiser.pdf>p.8)
- 68.Career more than just a job / Career development understandings informing my future: [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу : [www.myfuture.edu.au.Careers.pdf](http://www.myfuture.edu.au/Careers.pdf)
- 69.Mark L. Career constructiontheory / L. Mark : [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу : www.uwex.edu/ics/career_construction.doc
- 70.Myra Pollack Sadker. Teachers, Schools And Society / Myra Pollack Sadker, David Miller Sadker // New York : McGraw-Hill Higher Education. – 2003. – 113 p.
- 71.Patton W. Career Development and Systems Theory / W. Patton. – Australia : Queensland University of Technology, 2006. – p.4.

72. Paul J. Hrtung. Career Adaptability in Childhood Erik / Paul J. Hrtung, J. Porfeli, Fred W. Vondracek // The Career Development Quarterly. – Missouri : National Career Development Association, 2008. – Volume 57. – p. 64.